

Так, відповідно до європейської системи мінімальних резервів Європейський центральний банк вимагає від комерційних банків підтримувати на рахунках в національних центральних банках обов'язкові внески, які визначаються як зобов'язання по мінімальних резервах. Правова база ЄЦБ гарантує, що система мінімальних обов'язкових резервів у всьому європейському валютному просторі діє на єдиних умовах.

У базу резервування, тобто перелік зобов'язань кредитних установ, що підлягають резервуванню із позитивною процентною ставкою (тобто вище 0%), в сучасних умовах включаються: вклади до запитання; вклади з узгодженим терміном погашення строком до двох років; вклади на строк до двох років з узгодженим терміном повідомлення про вилучення; боргові зобов'язання із початковою тривалістю до двох років; папери грошового ринку. Норматив обов'язкових резервів по вказаних зобов'язаннях складає 2%. База резервування, що використовується для розрахунку обов'язкових резервів, визначається на основі середньоденних залишків відповідних зобов'язань за період резервування (календарний місяць). Величина мінімальних резервів, які повинні підтримуватися банками, розраховується як добуток, отриманий від перемножування бази мінімального резервування на ставку мінімальних резервів.

У якості позитивного досвіду, що може бути перейнятий у вітчизняній практиці грошово-кредитного регулювання, слід виокремити наступні моменти застосування мінімальних обов'язкових резервів у практиці Європейського центрального банку.

По-перше, розрахований розмір зобов'язань по мінімальних резервах кожної кредитної установи може зменшуватися на так звану вільну суму, яка в даний час для кожного банку – суб'єкта обов'язкового резервування складає 100 000 євро.

По-друге, підтримка зобов'язань по мінімальних резервах здійснюється на основі принципу усереднювання, тобто протягом цього періоду допускається як перевищення, так і зниження розмірів фактичних резервів по відношенню до їх розрахункової величини. Період підтримки починається 24-го числа місяця і закінчується 23-го числа наступного місяця. Перевірка виконання зобов'язань по мінімальних резервах ведеться шляхом порівняння розрахункової величини резервів із середньоденними фактичними залишками резервів протягом періоду підтримання.

По-третє, з метою корекції податкового характеру обов'язкового резервування на кошти мінімальних резервів нараховуються проценти, які розраховуються виходячи із значення середньозваженої (по числу календарних днів) ставки відсікання по основних операціях рефінансування у даному періоді підтримки мінімальних резервів. На ті суми, які перевищують необхідні мінімальні резерви (надлишкові резерви), проценти не виплачуються. Проценти нараховуються на другий робочий день після закінчення періоду виконання мінімальних резервів.

Таким чином, можна зробити висновок, що система мінімального обов'язкового резервування ЄЦБ не обтяжує європейську банківську систему і не ускладнює для комерційних банків ефективне управління їх ресурсами, а відтак цей досвід слід вважати корисним з точки зору його впровадження у вітчизняну практику монетарного регулювання.

Олена ДІБРОВА

Одеський національний економічний університет

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В КОНТЕКСТІ ВНЕСЕНИХ ЗМІН ДО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

З прийняттям Податкового Кодексу в Україні розпочався новий етап розвитку податкової системи, однак процес реформування триває і сьогодні. Податкове законодавство України характеризується як нестабільне, але внесення змін до ПКУ спричинене необхідністю його коригування у відповідності до реалій розвитку економіки. Саме податкові інструменти в умовах економічної нестабільності виступають одним із важелів

ефективного державного регулювання соціально-економічних процесів. Великого значення набуває оподаткування доходів фізичних осіб з огляду на велику обширність та достатню стабільність бази оподаткування.

Основні зміни в оподаткуванні доходів фізичних осіб торкнулись зміни ставок оподаткування доходів, а також механізму оподаткування пасивних доходів.

Розглянемо зміни до ПКУ, що набрали чинності у 2015 році в аспекті оподаткування доходів фізичних осіб:

- Підвищено ставку ПДФО з 17% до 20% бази оподаткування для місячного оподатковуваного доходу, який перевищує 10 мінімальних заробітних плат в розмірі, встановленому на 1 січня звітного року (у 2015 році – 12180 грн.).

- Скасовано ставку ПДФО у розмірі 10% бази оподаткування для доходу у вигляді заробітної плати шахтарів.

- Виключено з винятків щодо оподаткування у подвійний розмірі ставки (а саме 30% бази оподаткування) вигравів в державну та недержавну грошові лотерею та вигравів гравця (учасника), отримані від організатора гри.

- Відкладено введення 100% податкової соціальної пільги з 2015 на 2016 рік, яка й надалі буде надаватися в розмірі, що дорівнює 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (в 2015 році — 609 грн.).

- Введено ставку 20% ПДФО для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів по акціях та інвестиційних сертифікатах, що виплачуються інститутами спільного інвестування.

- Введено диференційовану систему ставок оподаткування дивідендів за критерієм належності податкового агента до платників податку на прибуток підприємств. Таким чином, для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств застосовується ставка ПДФО 5%, а для дивідендів, нарахованих податковим агентом, який є суб'єктом спрощеної системи оподаткування або звільнений від сплати податку на прибуток підприємств застосовується ставка ПДФО 20%.

- Включено до переліку загального оподаткованого доходу суми пенсій якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, – у частині такого перевищення. Тобто, суми пенсій, що перевищують три розміри мінімальної заробітної плати підлягають оподаткуванню ПДФО за ставкою 15%, а ті, що перевищують десятикратний розмір мінімальної заробітної плати – за ставкою 20% в частині перевищення.

- Продовжено справляння військового збору та розширено його базу, до якої включається не лише заробітна плата та платежі за цивільно-правовими договорами, а будь-які доходи, що включаються до бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб. [1;2].

Слід відмітити, що на протязі останніх років в податкове законодавство щорічно вносились зміни, чим вирішувались окремі проблеми, але при цьому основи податкової системи залишалися незмінними. Внесення доповнень, уточнень та інших поправок до податкового законодавства було викликано багатьма об'єктивними причинами, головними з яких є недосконалість і заплутаність існуючої системи оподаткування а також економічна нестабільність, яка призводила до хронічної дефіцитності бюджету.

Проаналізувавши зміни до ПКУ в частині нововведень в оподаткуванні доходів фізичних осіб ми робимо висновок про фіскальну спрямованість сучасної системи оподаткування.

Список літератури:

1. Податковий кодекс України - Верховна Рада України. Редакція від 17.01.2015, підстава 63-19 - електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Лист Державної фіскальної служби України від 21.01.2015 № 1665/7/99-99-17-02-01-17 - електронний ресурс. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-zmini-2015/podatkovi-zmini-dlya-fizichnih-osib/list-dfs-ukraini/>